

# Correctievoorschriften bij de centrale eindexamens

## Aanvullingen correctievoorschriften

Na afloop van de examencampagne vulde een groot aantal docenten voor zowel havo natuurkunde, havo scheikunde als havo biologie de uitgebreide vragenlijst in. Dat levert het CvTE heel veel feedback op ten behoeve van het ontwerp van volgende examens volgens het nieuwe programma. Op één aspect uit de vragenlijsten gaat deze bijdrage in *NVOX* nader in.

**M**eerdere respondenten maakten opmerkingen over de aanvullingen die zij hadden gekregen tijdens de periode van correctie. Dat waren er in 2015 vier bij biologie (waarvan één die aangaf: “deze vraag had niet gesteld mogen worden op basis van de syllabus”), vijf bij

aanleiding vormen voor het uitsturen van een aanvulling. Zo verzamelde de NVON na afloop van de examenbesprekingen van havo biologie, natuurkunde en scheikunde, vragen en opmerkingen. Deze gingen gebundeld naar het CvTE. Die opmerkingen en vragen hebben mede geleid tot de vier of vijf aanvullingen die zijn uitgegaan en waarop in de uitgebreide vragenlijsten is gereageerd.

### Aanvullingen?? Op een correctievoorschrift?

Het correctievoorschrift maakt deel uit van de regeling beoordelingsnormen. Dat is een voorschrijvend, verplichtend document. Van het correctievoorschrift mag een corrector niet afwijken. Wel bestaat er, via de artikel 3.3, ruimte voor de corrector op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten.

Het maken van opgaven en correctievoorschriften is mensenwerk. Taal is bovendien zowel soepel als soms niet eenduidig. Dus hoe en hoe vaak een opgave of antwoord ook bekeken wordt, door hoeveel ogen ook en door hoeveel externe screeners dan ook: het blijft mensenwerk. Een onvolledigheid kan dus toch voorkomen – en soms een fout. Van de genoemde aanvullingen voor biologie, natuurkunde, scheikunde betreft het één fout. Dat mag ook niet voorkomen.

Bij al de andere gevallen is een aanvulling bedoeld als verduidelijking; het gaat niet om een fout. Een aanvulling kan een efficiënt middel zijn om het correctievoorschrift door middel van een verduidelijking beter bruikbaar te maken voor de correctoren. Een aanvulling kan zo een kleine oneffenheid in opgaven of correctievoorschrift rechtzetten. Het is een hulp bij de onderlinge communicatie tussen de eerste en tweede corrector, en, zoals gezegd, vaak voortkomend uit de examenbesprekingen. Het uitsturen van een aanvulling heeft z'n voor- en nadelen:

#### Voordelen

- het geeft helderheid en rust aan het veld van vakdocenten;
- niet hoeven meenemen naar de normering voorkomt onbedoelde bevoordeling of benadeling van een deel van de kandidaten.

scheikunde en vijf bij natuurkunde. Per vak waren de aanvullingen via Examenblad.nl in één bericht naar de betreffende docenten gestuurd.

Vragen die via LAKS of de Examenlijn binnenkomen, kunnen, evenals de examenbesprekingen door vakdocenten, de

*Hoe en hoe vaak een opgave of antwoord ook bekeken wordt (...) het blijft mensenwerk*

## Praedinius Gymnasium Groningen en Murmellius Gymnasium Alkmaar winnen nationale EUSO 2016



v.l.n.r.: Kors Doedens, Hendrik Holwerda, Koen van der Heijden

In januari vond de nationale eindronde van de EUSO plaats aan de Radboud Universiteit. Het was een spannende tweedaagse, waarbij het gemengde scholenteam van het Praedinius Gymnasium (Ezra Bekkering) en het Murmellius Gymnasium (Marouscha Puister en Stan Koenis) won, en het team van het Christelijk

Gymnasium Beyers Naudé (Kors Doedens, Koen van der Heijden en Hendrik Holwerda) in Leeuwarden als tweede uit de bus kwam. Het gemengd scholenteam van het Stanislas College in Delft) en het Stedelijk Gymnasium Nijmegen) werd derde.

De regionale voorrondes werden gehouden op acht universiteiten. Dit jaar deden aan deze regionale voorrondes circa 150 havo- en vwo-teams mee en de beste twaalf deden mee aan de nationale eindronde. De prijzen werden uitgereikt door Ronald Kleiss, directeur van het Pre-University College of Science van de RU. Kleiss feliciteerde alle finalisten, omdat ze al een regionale voorronde gewonnen hebben en daarmee bewezen dat ze echte kanjers zijn. Hij bedankte de docenten en technisch onderwijsassistenten voor het enthousiasmeren van de leerlingen voor de EUSO en riep alle anderen op om ook hun leerlingen te stimuleren om mee te doen aan deze en andere olympiades. De twee winnende teams vertegenwoordigen Nederland op de 14<sup>de</sup> internationale EUSO die van 7 t/m 14 mei gehouden wordt in Tartu (Estland).



v.l.n.r.: Ezra Bekkering, Marouscha Puister, Stan Koenis

De leerlingen synthetiseerden een, op het eerste gezicht, zuivere stof, maar gingen die vervolgens scheiden in twee spiegelbeeldisomeren. Dit is een belangrijke techniek die vaak gebruikt wordt bij het maken van medicijnen. Aan de geïsoleerde stof werden vervolgens polarisatiemetingen verricht.

Ook werd onderzocht hoe de bloedsuikerspiegel verandert bij gebruik van vruchtensappen en sportdrinkjes en werd de zoetheid van de bekende zoetstof aspartaam vergeleken met suiker.

Info: Emiel de Kleijn, SLO, 053- 4840307 of 06-22229153, e.dekleijn@slo.nl  
www.eusonederland.nl, www.euso.ie en www.euso2016.ee

### Nadelen

- sommige docenten nemen de fout al in hun beoordeling mee, zodat die examenkandidaten dubbel worden beoordeeld;
- zo'n aanvulling wordt wel eens niet opgemerkt of doorgezonden;
- een aanvulling die binnenkomt nadat de corrector het hele werk heeft doorgenomen, wordt niet altijd geapprecieerd.

### Wanneer komt er wel of geen aanvulling?

Om de nadelen zo klein mogelijk te houden, wordt een aanvulling zo spoedig mogelijk na de afname van het examen verzonden.

De vraag of het nog opportuun is om een aanvulling te versturen, wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- Hoeveel tijd is verstreken sinds de examenkandidaten het examen aflegden?
- Wanneer zijn de docentenvergaderingen (ook wel kringvergaderingen, regiobijeenkomsten et cetera genoemd) geweest, waarin examenopgaven en correctievoorschriften zijn besproken?
- Is de uiterste inzenddatum van WOLF (Windows Optisch Leesbaar Fomulier - red.) gepasseerd?
- Zijn er bijzondere dagen geweest, zoals feestdagen?

Daarnaast zijn er andere overwegingen:

- Is het te verwachten dat eerste en/of tweede corrector al hebben nagekeken?
- Gaat het om een onvolkomenheid of gaat het om een aanvulling waarin punten worden weggegeven?
- Een pilot wordt anders behandeld dan een regulier examen.
- Er wordt bezien of een aangemelde fout wel een aanvulling rechtvaardigt dan wel of het uitzenden van een aanvulling juist meer ongemak veroorzaakt.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het CvTE bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

### Afsluiting

Niet voor niets besluit iedere uitgezonden aanvulling met de zin: "Het CvTE is zich ervan bewust dat deze aanvulling leidt tot enkele aanvullende extra werkzaamheden en handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten". Het kan lastig zijn, maar de aanvulling gaat uit in de overtuiging dat ook voor correctoren geldt dat zij de goede beoordeling van leerlingen voorop hebben staan tijdens die even drukke als motiverende periode van afsluiting van een schoolcarrière van zijn of haar leerlingen. ●